De invloed van ouderlijk opvoedingsgedrag op agressief, delinquent en externaliserend gedrag bij kinderen.

Naam:	Elise van Dam	3360164
	Emma van Diepen	3482308
	Marlique Huibregtse	3351467
	Carlijn Theloesen	3267202
Subgroep:	6E	
Cursus:	Bachelorthesis	200600042
Docent:	Kirsten Buist	
Datum:	13 juni 2011	

De invloed van ouderlijk opvoedingsgedrag op agressief, delinquent en externaliserend gedrag bij kinderen.

Van Dam, E., van Diepen, E., Huibregtse, M., Theloesen, C.
.
Faculty of Social Science of Utrecht University, The Netherlands

---

Abstract

The main goal of this study was to investigate the influence of parenting behaviour on externalising behaviour of adolescents. The data was collected through questionnaires among Dutch children in primary and secondary school (*N* = 574) ranging from 11 to 14 years old. The results suggest there is a negative effect of disclosure to mother on delinquent, aggressive and externalising behaviour. There was no significant effect found of authoritative parenting on these problem behaviours. Authoritarian parenting by father had a positive effect on aggressive and externalising behaviours. Supportive parenting by mother also has a positive effect on aggressive and externalising behaviours. Conclusions, limitations and suggestions for future studies are discussed.

Veel adolescenten die een patroon van probleemgedrag laten zien, zetten dit voort in de volwassenheid. Het beter leren begrijpen van welke factoren een rol spelen bij het ontwikkelen van probleemgedrag, is nodig voor het ontwikkelen van betere preventie (Barnes, Hoffman, Welte, Farell & Dintscheff, 2006). In dit onderzoek wordt daarom onderzoek gedaan naar de invloed van opvoedingsgedrag van ouders op externaliserend gedrag van adolescenten. Opvoedingsgedrag van de ouders wordt onderverdeeld in vier dimensies, namelijk *disclosure*, autoritair opvoedingsgedrag, autoritatief opvoedingsgedrag en steunend opvoedingsgedrag. Externaliserend gedrag wordt uitgesplitst in delinquent gedrag, zoals stelen, brand stichten of spijbelen, en agressief gedrag, zoals vechten, schreeuwen of ongehoorzaamheid (Verhulst & Van der Ende, 1992).

Disclosure

In veel onderzoeken wordt het monitoren door ouders gemeten door de mate van kennis die ouders hebben over de dagelijkse activiteiten van hun kinderen (Kerr, Stattin & Burk, 2010). Uit onderzoeken komt naar voren, dat een hoge mate van monitoren (Barnes et al., 2006; Piko, Fitzpatrick & Wright, 2005) en een hoge mate van kennis over de activiteiten van kinderen (Fletcher, Steinberg & Williams-Wheeler, 2004; Laird, Pettit, Bates & Dodge, 2003) een beschermende factor is voor externaliserend gedrag. Echter blijkt dat het meten van kennis geen valide manier is om monitoren van ouders te meten. Het monitoren meet de kennis, maar niet de bron van de kennis, zoals disclosure of controle van ouders (Kerr & Stattin, 2000; Stattin & Kerr, 2000). Disclosure is het proces waarbij een kind spontaan informatie geeft aan de ouders over gedrag en situaties buiten de supervisie van de ouders (Gaertner et al., 2010). Disclosure blijkt wel een goede manier te zijn om kennis van ouders te meten (Stattin & Kerr, 2000). De kennis die ouders over hun kinderen hebben, komt dus voort uit wat de kinderen zelf aan de ouders vertellen (Kerr & Stattin, 2000; Kerr et al., 2010; Soenens, Vansteenkiste, Luyckx & Goossens, 2006; Stattin & Kerr, 2000).

Uit verschillende onderzoeken komt duidelijk naar voren, dat er een negatieve correlatie is tussen disclosure en delinquentie. Als adolescenten veel vertellen aan ouders, dan is de kans kleiner dat adolescenten delinquent gedrag gaan vertonen (Eaton, Krueger, Johnson, McQue & Lacono, 2009; Eichelsheim et al., 2010; Keijsers, Branje, VanderValk & Meeus, 2010; Keijsers, Frijns, Branje & Meeus, 2009; Kerr & Stattin, 2000; Lahey, Van Hulle, D'Onofrio, Rodgers & Waldman, 2008; Soenens et al., 2006; Stattin & Kerr, 2000; Vieno, Nation, Pastore & Santinello, 2009). Een verklaring hiervoor kan zijn dat adolescenten die geen informatie aan de ouders geven, de kans missen om ondersteuning en advies te

krijgen, omdat ouders zich niet bewust zijn van activiteiten en vriendschappen (Keijsers et al., 2009; Stattin & Kerr, 2000).

In voorgaande onderzoeken is er veel aandacht besteed aan delinquentie, maar weinig aan agressiviteit (Gaertner et al., 2010). Hierdoor is er nog weinig bekent over de relatie tussen disclosure en agressiviteit. Uit twee onderzoeken blijkt, dat een hoge mate van disclosure gerelateerd is aan minder agressiviteit (Eichelsheim et al., 2010; Gaertner et al., 2010). Conflicten en vijandigheid in de ouder-kindrelatie zijn vaak gerelateerd aan agressie. Deze negatieve interacties zorgen voor agressiviteit en een lagere mate van disclosure, aangezien kinderen die vaak ruzie met hun ouders hebben minder vaak spontaan iets zullen vertellen. De agressiviteit zorgt vervolgens voor meer negatieve interacties in de ouder-kindrelatie (Eichelsheim et al., 2010). Hierdoor ontstaat er dus een negatieve spiraal.

In dit onderzoek wordt er gekeken naar de invloed van disclosure op delinquent, agressief en externaliserend gedrag. Op basis van de resultaten van voorgaande onderzoeken wordt er verwacht, dat een hoge mate van disclosure gerelateerd is aan een lage mate van delinquentie, agressiviteit en externaliserend gedrag.

Autoritatief opvoedingsgedrag

Een autoritatieve opvoedingsstijl wordt gekenmerkt door een hoog niveau van warmte en controle en heeft positieve consequenties voor het gedrag van adolescenten (Steinberg, 2006; Steinberg, Blatt-Eisengart & Cauffman, 2006). De mate van autoritatieve controle van ouders heeft betrekking op het stimuleren van onafhankelijk gedrag en het gebruiken van democratische middelen, zoals uitleggen van regels (Wissink, Deković & Meijer, 2006). In de literatuur wordt vaak gesproken over het verlenen van psychologische autonomie, wat betekent dat ouders de individualiteit van het kind aanmoedigen (Gray & Steinberg, 1999; Suldo & Huebner, 2004). Ook wordt er in de literatuur gesproken over democratische participatie of beslissingsautonomie dat is de mate waarin adolescenten mogen meepraten over beslissingen of zelf dingen mogen beslissen (Prinzie, Van der Sluis, De Haan & Deković, 2010; Reitz et al., 2006; Sharma & Sandhu, 2006; Zhou et al., 2008). Ondanks deze variatie in terminologie, kan worden geconcludeerd dat autoritatief opvoedingsgedrag een combinatie is van het uitleggen van regels en het stimuleren van autonomie en zelf maken van beslissingen.

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat hoge niveaus van democratische participatie, beslissingsautonomie en psychologische autonomie samengaan met minder externaliserend probleemgedrag (Reitz et al., 2006; Smetana, Crean & Daddis, 2002; Suldo & Huebner,

2004). Prinzie en collega's (2010) vinden deze samenhang echter alleen voor vaders. Bovendien vinden andere onderzoeken geen verband tussen de verschillende aspecten van autoritatief opvoeden en externaliserende problemen (Eisenberg, Chang, Ma en Huang, 2009; Gray & Steinberg, 1999). Hierbij moet worden opgemerkt dat Eisenberg en collega's (2009) naast democratische participatie ook warmte en responsiviteit hebben gemeten, waardoor dit resultaat misschien geen goede indicatie is voor het effect van autoritatief opvoedingsgedrag. Een voorzichtige conclusie is dat er een negatieve relatie is tussen autoritatief opvoeden en externaliserende problemen, maar het bewijs hiervoor is nog niet sterk.

Wanneer specifiek naar agressie wordt gekeken, zijn er ook tegenstrijdige resultaten gevonden. Sommige studies laten zien dat autoritatief opvoeden niet gerelateerd is aan agressief gedrag van kinderen (Wissink et al., 2006; Eichelsheim et al., 2010). Eichelsheim en collega's (2010) vinden echter in een tweede studie wel een significante negatieve samenhang met agressie. Met betrekking tot delinquentie blijkt dat autoritatief opvoeden gerelateerd is aan minder delinquentie (Driscoll, Russell & Crocket, 2008). Het verlenen van autonomie is echter niet gerelateerd aan delinquentie (Eichelsheim et al., 2010). Met betrekking tot de specifieke gedragingen delinquentie en agressie kan dus voorzichtig worden geconcludeerd dat er een negatief verband lijkt te zijn met autoritatief opvoeden, maar dat het bewijs nog niet sterk is.

In dit onderzoek wordt onderzocht wat de invloed is van autoritatief opvoedingsgedrag op agressief en delinquent gedrag bij adolescenten. Op basis van bovenstaande bevindingen wordt verwacht dat autoritatief opvoeden negatief samenhangt met delinquentie, agressie en externaliserende problemen bij adolescenten.

Autoritair opvoedingsgedrag

Opvoedingsgedrag is de concrete uiting van een opvoedingsstijl (Chen et al., 2000; Darling & Steinberg, 1993) en bestaat uit concrete gedragspatronen. Deze patronen kunnen onderverdeeld worden in de overkoepelende concepten warmte en controle (Pettit & Lollis, 1997). Autoritair opvoedingsgedrag wordt gekenmerkt door het strikt hanteren van regels door de ouders en het niet openstaan voor enige inbreng van het kind (Thompson, Hollis & Richards, 2003).

Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat ouders van kinderen die delinquent gedrag vertonen vaak autoritair opvoedingsgedrag vertonen (Abdi, Jalali & Mirmehdy, 2010; Hoeve, Blokland, Dubas, Loeber, Gerris & van der Laan, 2008; Rankin Williams, Degnan, Perez-Edgar, Henderson, Ruben, Pine et al., 2009; Thompson et al., 2003). Aunola en Nurmi

(2005) voegen hieraan toe dat ouders van kinderen die delinquent gedrag vertonen vaak een grote mate van controle willen houden. Baker en Heller (1999) geven aan dat ouders van delinquente kinderen naast het hanteren van een autoritaire opvoedingsstijl vaak onverschillig zijn en niet betrokken zijn bij het leven van hun kinderen.

De emotionele invloed van autoritair opvoedingsgedrag op het kind zorgt voor agressief gedrag (Chang, Schwartz, Dodge & McBride-Chang, 2003; Deater-Deckard & Dodge, 1997). Door autoritair opvoedingsgedrag ontwikkelen kinderen negatieve coping strategieën die kunnen leiden tot agressief gedrag (Chan, 2010). Het leren van coping strategieën begint bij het ervaren van heftige emoties. Heftige emoties komen veelal los in interactie met anderen. Kinderen die een autoritaire opvoeding ervaren, leren niet op een constructieve manier emoties te reguleren (Chan, 2010). Hierdoor worden negatieve coping strategieën ontwikkeld. De emotionele coping strategieën zijn dan ook van belang voor het sociaal functioneren van het kind (Losoya, Eisenberg, & Fabes, 1998). Een beperking in het sociaal functioneren, kan zich uiten in het vertonen van agressief gedrag

In dit onderzoek wordt onderzocht wat de invloed is van autoritair opvoedingsgedrag op agressief, delinquent en externaliserend gedrag bij kinderen. Op basis van de bovenstaande literatuur wordt verwacht, dat een hoge mate van autoritair opvoedingsgedrag gerelateerd is aan een hoge mate van delinquentie, agressiviteit en externaliserend gedrag.

Steunend opvoedingsgedrag

Een steunende opvoedingsstijl wordt volgens de theorie van Maccoby en Martin (1983) getypeerd als een opvoedingsstijl waar warmte, acceptatie, affectie en responsiviteit de kenmerken zijn. Deze kenmerken zijn echter de ene kant van het continuüm. Aan de andere kant van het continuüm zijn de kenmerken van een steunende opvoedingsstijl afwezigheid van vijandigheid, verwaarlozing en afwijzing (Rohner, 2004). Bij de ontwikkeling van delinquent en agressief gedrag wordt de opvoeding van de ouders als een van de belangrijkste factoren genoemd (Bean, Barber & Crane, 2006; Hoeve et al., 2009; Loeber & Farrington, 2000). Er zal in het huidige onderzoek onderzocht gaan worden wat de invloed is van een steunende opvoedingstijl op delinquent en agressief gedrag.

Over het algemeen hangt een steunende opvoeding negatief samen met delinquent gedrag: een meer steunende opvoeding gaat gepaard gaat met minder delinquent gedrag en een minder steunende opvoeding gaat gepaard met meer delinquent gedrag (Juang & Silbereisen,1999). Uit onderzoek blijkt dat jongeren die meerdere malen ernstige delicten plegen, voornamelijk uit gezinnen komen die door een combinatie van problemen gekenmerkt

worden. Gebrek aan ouderlijke ondersteuning blijkt soms zo extreem dat er van ernstige verwaarlozing wordt gesproken (Gorman-Smith, Tolan, Loeber & Henry, 1998). Hierdoor wordt het risico op delinquent probleemgedrag vergroot (Simons, Johnson & Conger, 1994). Uit onderzoek blijkt ook dat een steunende opvoeding in een belangrijke mate delinquent gedrag kan beperken (Galambos et al., 2003; Hoeve et al., 2008; Wright & Cullen, 2001). Samenvattend kan gezegd worden dat hoe meer steunende opvoeding in een gezin is, hoe kleiner de kans is dat het kind delinquent gedrag zal vertonen.

Naar de relatie tussen een steunende opvoedingsstijl en agressie is weinig onderzoek gedaan. Wel blijkt uit onderzoek dat het geven van een steunende opvoeding, zowel direct als indirect, gerelateerd is aan een laag niveau van agressief probleemgedrag bij het kind (Barnes et al., 2006; Eichelsheim et al., 2009; Meeus, Branje & Overbeek, 2004). Uit onderzoek van Mazefsky en Farrel (2005) blijkt dat blootstelling aan agressief gedrag een sterke context is waarin kinderen agressief gedrag overnemen en dat kan hun inhibities wat betreft agressief gedrag zwakker maken. De negatieve gevolgen van blootstelling aan agressief gedrag hebben consequenties voor kinderen uit gezinnen met een weinig steunende opvoeding, zij moeten namelijk zelf proberen om te gaan met die blootstelling en zullen daardoor eerder het agressieve gedrag overnemen.

In dit onderzoek wordt er gekeken naar de invloed van een steunende opvoedingsstijl op delinquent, agressief en externaliserend gedrag. Op basis van de bevindingen wordt er verwacht dat hoe meer ouders een steunende opvoedingsstijl toepassen, hoe minder het kind delinquent, agressief en externaliserend probleemgedrag vertoont.

Methode

In dit onderzoek is er gebruikt gemaakt van een cross-sectioneel design, waarbij vragenlijsten zijn afgenomen bij de respondenten. Er is een selecte steekproef getrokken uit basisscholen en middelbare scholen via de contacten van de onderzoekers. Na toestemming van de school voor deelname aan het onderzoek, is er een brief naar de ouders gestuurd. Doormiddel van een antwoordstrookje hebben de ouders de mogelijkheid gehad om aan te geven dat hun kind geen toestemming kreeg om aan het onderzoek mee te doen. De vragenlijsten zijn klassikaal afgenomen onder leiding van studenten.

De steekproef bestaat uit 574 kinderen in de leeftijd van 11 tot en met 14 jaar, met een gemiddelde leeftijd van 12 jaar (SD=.77). De steekproef bestaat uit 283 jongens en 290 meisjes. Van deze kinderen zaten 42% in de brugklas en 58% in groep 8. Van de kinderen in de brugklas zaten 20% op het vmbo, 29% op de havo en 51% op het vwo, atheneum of

gymnasium. De meerderheid van de kinderen heeft ouders die in Nederland zijn geboren (85% van de moeders, 86% van de vaders). De kinderen komen van scholen met verschillende religieuze achtergronden (29% openbaar, 47% christelijk en 24% katholiek).

Meetinstrumenten

In dit onderzoek zijn de concepten agressief, delinquent en externaliserend gedrag gemeten. Daarnaast is ook het opvoedingsgedrag van de ouders gemeten door middel van vragenlijsten. Om de betrouwbaarheid van de schalen te classificeren, is er gebruik gemaakt van de Cotan criteria. Volgens deze criteria kan een Cronbach's alfa van .70 of hoger als goede betrouwbaarheid geclassificeerd worden en een alfa tussen .60 en .70 als voldoende (Cotan, 2009). De schalen zijn geconstrueerd door een gemiddelde score te berekenen op de betreffende items. In dit onderzoek zijn geen items uit de schalen verwijderd, omdat de resultaten anders niet vergelijkbaar zijn met andere onderzoeken.

Het agressieve en delinquente gedrag van de kinderen is gemeten door middel van de *Youth Self Report* (YSR, Achenbach, 1991; Verhulst & Van der Ende, 1992). Met de YSR is de mate van probleemgedrag bij kinderen gemeten. Van deze vragenlijst zijn twee schalen gebruikt. Allereerst de schaal *delinquent gedrag*, die bestaat uit 11 items en een Cronbach´s alfa heeft van .51. Een voorbeelditem is 'Ik steel buitenshuis'. De tweede schaal is *agressief gedrag* en bestaat uit 19 items en heeft een Cronbach´s alfa van .80. Een voorbeeld van deze schaal is de vraag 'Ik dreig andere mensen pijn te doen'. Voor alle items in deze vragenlijst geldt dat er drie antwoordcategorieën zijn: 'helemaal niet' 'een beetje of soms' of 'duidelijk of vaak' van toepassing. Van deze twee schalen is ook een overkoepelende schaal gemaakt *externaliserend gedrag*. Deze schaal bestaat uit 30 items en heeft een Cronbach's alfa van .81.

Het opvoedingsgedrag van de ouders is gemeten door vier concepten: *disclosure*, steun, autoritatief en autoritair opvoedingsgedrag. Om de mate van *disclosure* te meten, is gebruik gemaakt van de Vragenlijst Toezicht Houden (VTH, Brown, Mounts, Lamborn & Steinberg, 1993). Deze vragenlijst meet de mate waarin de kinderen aan ouders vertellen over hun doen en laten. De VTH bestaat uit 6 items, waarbij alle vragen met betrekking tot moeder en vader apart worden ingevuld. Een voorbeelditem is 'Hoeveel vertel jij je vader/moeder over waar je bent na schooltijd?'. Bij elke vraag zijn er vier antwoordcategorieën 'Ik vertel daar niets over', 'Ik vertel daar weinig over', 'Ik vertel daar veel over' en 'Ik vertel daar alles over'. Cronbach's alfa van deze schaal is .85 voor zowel de schaal van moeder als vader.

De overige drie opvoedingsconcepten is gemeten door de *Parental Behavior Questionnaire* (PBQ, Wissink, Deković & Meijer, 2006). Met deze vragenlijst wordt gemeten

hoe vaak ouders bepaald opvoedingsgedrag laten zien volgens het kind. De PBQ bestaat uit zes schalen: striktheid, uitleggen, warmte, responsiviteit, autonomie en discipline. De vragen worden voor vader en moeder apart ingevuld. Alle schalen bestaan uit vijf items en hebben de antwoordcategorieën ‘nooit’, ‘weinig’, ‘soms’, ‘vaak’ en ‘altijd’.

Autoritatief opvoedingsgedrag is gemeten door het gemiddelde te nemen van de scores voor alle items op de twee subschalen uitleggen en autonomie samen. Een voorbeelditem van de schaal *autoritatief opvoedingsgedrag* is: ‘Hoe vaak zegt je vader/moeder dat je zelf moet nadenken over wat je doet of zegt?’. De Cronbach’s alfa van deze schaal is .73 met betrekking tot moeder en .77 met betrekking tot vader.

Het autoritaire opvoedingsgedrag is gemeten door het gemiddelde te nemen van de scores op alle items van de subschalen striktheid en discipline samen. Een voorbeelditem van de schaal *autoritair opvoedingsgedrag* is: ‘Hoe vaak heeft je vader/moeder strenge regels waar je je aan moet houden?’. De Cronbach’s alfa van deze schaal is .82 met betrekking tot moeder en .84 met betrekking tot vader.

De steun van ouders is gemeten door het gemiddelde te nemen van de scores op alle items van de subschalen warmte en responsiviteit samen. Een voorbeelditem van de schaal *steunend opvoedingsgedrag* is: ‘Hoe vaak geeft je vader/moeder je het gevoel dat je met alles bij hem/haar terecht kan?’. De Cronbach’s alfa van deze schaal is .85 met betrekking tot moeder en .87 met betrekking tot vader.

Resultaten

Om antwoord te kunnen geven op de vraag of opvoedingsgedrag invloed heeft op externaliserend probleemgedrag, worden er multipele regressieanalyses uitgevoerd. De vier opvoedingsgedragingen zijn *disclosure*, autoritatief opvoedingsgedrag, autoritair opvoedingsgedrag en steunend opvoedingsgedrag. Deze variabelen worden meegenomen in de analyse als onafhankelijke variabelen. Om te toetsen of deze verschillende opvoedingsgedragingen effect hebben op delinquent, agressief en externaliserend gedrag, zijn er drie multipele regressieanalyses uitgevoerd. Uit de resultaten blijkt, dat de regressievergelijking voor delinquentie significant is, F (8, 546) = 10.87, $p < .01$, $R^2 = .14$. Voor agressiviteit geldt hetzelfde, F (8, 546) = 12.85, $p < .01$, $R^2 = .16$ en ook voor externaliserend gedrag is het resultaat significant, F (8, 546) = 15.47, $p < .01$, $R^2 = .19$. Een model met de vier opvoedingsgedragingen als voorspellers is dus een geschikt model voor het verklaren van verschillen in delinquent gedrag, agressief gedrag en externaliserende problemen.

Disclosure

Om te toetsen of er een significant effect is van disclosure op delinquent, agressief en externaliserend gedrag zijn er multipele regressieanalyses uitgevoerd. De resultaten van de analyses staan vermeld in Tabel 1.

Uit de analyse blijkt, zoals verwacht, dat disclosure tegenover moeder een negatief significant effect heeft op delinquentie (β = -.34, p < .01). Dit betekent dat wanneer een kind meer aan moeder vertelt, hij of zij ook meer delinquentie rapporteert. Disclosure tegenover vader heeft, tegen de verwachtingen in, geen significant effect op delinquentie.

Verder blijkt dat disclosure tegenover moeder een negatief significant effect heeft op agressiviteit (β = -.30, p < .01). Dit betekent dat hoe meer een kind aan moeder vertelt, hoe minder agressief gedrag een kind rapporteert. Disclosure tegenover vader heeft geen significant effect op agressiviteit.

Ten slotte is er ook gekeken naar het effect van disclosure op externaliserend gedrag. Uit de resultaten blijkt dat disclosure tegenover moeder een significant negatief effect heeft op externaliserend gedrag (β = -.35, p < .01). Dit betekent dat hoe meer een kind aan de moeder vertelt, hoe minder externaliserend gedrag een kind rapporteert. Disclosure tegenover vader heeft geen significant effect op externaliserend gedrag.

Autoritatief opvoedingsgedrag

Om te toetsen of er een effect is van autoritatief opvoedingsgedrag op delinquent gedrag, agressief gedrag en externaliserende problemen zijn er drie multipele regressieanalyses uitgevoerd. De resultaten van de toetsing zijn vermeld in Tabel 1.

Ten eerste is door middel van een multipele regressieanalyse onderzocht wat het effect is van autoritatief opvoedingsgedrag op delinquent gedrag van het kind. Uit de regressieanalyse blijkt dat autoritatief opvoedingsgedrag van moeder in tegenstelling tot de verwachting, geen significant effect heeft op delinquentie. Autoritatief opvoedingsgedrag van vader heeft, tegen de verwachting in, ook geen significant effect op delinquentie.

Ten tweede is door middel van een multipele regressieanalyse onderzocht wat het effect is van autoritatief opvoedingsgedrag op agressiviteit bij het kind. Hierbij blijkt dat autoritatief opvoedingsgedrag van moeder, tegen de verwachting, geen significant effect heeft op agressiviteit. Voor autoritatief opvoedingsgedrag van vader geldt ook dat er, tegen de verwachting, geen significant effect is gevonden.

Ten derde is er door middel van een multipele regressieanalyse onderzocht wat het effect is van autoritatief opvoedingsgedrag op externaliserend probleemgedrag. Er blijkt dat autoritatief opvoedingsgedrag van moeder, in tegenstelling tot de verwachting, geen significant effect heeft op dit gedrag. Ook voor vader is er, tegen de verwachting in, geen significant effect van autoritatief opvoedingsgedrag op externaliserende problemen.

Tabel 1.

Regressie van opvoedingsgedrag op delinquentie, agressiviteit en externaliserend gedrag.

	Delinquentie (*N*=555)		Agressiviteit (*N*= 555)		Externaliserend gedrag (*N*= 555)	
	Beta	R^2	Beta	R^2	Beta	R^2
Vader		.14**		.16**		.19**
Disclosure	.04		-.00		.01	
Autoritatief	-.10		-.01		-.04	
Autoritair	.07		.18**		.16**	
Steunend	-.03		-.09		-.08	
Moeder						
Disclosure	-.34**		-.30**		-.35**	
Autoritatief	.09		-.03		.00	
Autoritair	.07		.09		.09	
Steunend	.02		.20**		.16**	

*$p < .05$, **$p < .01$

Autoritair opvoedingsgedrag

Om te kijken of er een significant effect is van autoritair opvoedgedrag op delinquent, agressief en externaliserend probleemgedrag zijn er multipele regressieanalyses uitgevoerd. De resultaten van deze multipele regressieanalyses staan in Tabel 1 vermeld. Verwacht wordt dat autoritair opvoedgedrag een positief effect heeft op delinquent, agressief en externaliserend probleemgedrag.

Uit de eerste analyse blijkt dat er geen significant effect is van autoritair opvoedingsgedrag van vader op delinquentie. Tevens voor moeder blijkt er geen significant effect op delinquentie te zijn.

De tweede analyse laat zien dat er een positief significant effect is van autoritair opvoedingsgedrag van vader op agressie ($\beta = .18$, $p < .01$). Wanneer een vader meer autoritair

opvoedingsgedrag laat zien rapporteert een kind meer agressief gedrag. Voor moeder geldt dat er geen significant effect gevonden is.

Bij de derde analyse is gekeken naar het effect van autoritair opvoedingsgedrag op externaliserend gedrag. Hieruit blijkt dat tevens voor vader geldt dat er een significant positief effect gevonden is (β = .16, p < .01). Dit betekent dat meer autoritair opvoedingsgedrag van vader resulteert in meer externaliserend gedrag bij het kind. Echter voor moeder is het gevonden effect niet significant.

Steunend opvoedingsgedrag

Om te toetsen of er een significant effect is van steunend opvoedingsgedrag op delinquent, agressief en externaliserend gedrag zijn er multipele regressieanalyses uitgevoerd. De resultaten van de analyses staan vermeld in Tabel 1. Op basis van de literatuur wordt verwacht dat een steunende opvoeding een negatief effect heeft op alle afhankelijke variabelen.

Uit de analyses blijkt dat een steunende opvoeding van vader geen significant effect heeft op delinquentie. Een steunende opvoeding door moeder heeft ook geen significant effect op delinquentie.

Verder blijkt uit de analyses dat een steunende opvoeding van vader geen significant effect heeft op agressief gedrag. Een steunende opvoeding van moeder heeft, tegen de verwachtingen in, een positief significant effect op agressief gedrag (β =.20, p <.01). Dit betekent dat wanneer een kind meer steun van moeder krijgt, een kind meer agressief gedrag rapporteert.

Ten slotte is er ook gekeken naar het effect van steunend opvoedingsgedrag op externaliserend gedrag. Uit de analyses blijkt dat een steunende opvoeding van vader geen significant effect heeft op externaliserend gedrag. Een steunende opvoeding van moeder heeft, tegen de verwachtingen in, een positief significant effect op externaliserend gedrag (β =.16, p <.01). Dit betekent dat wanneer een kind meer steun van moeder krijgt, een kind meer externaliserend gedrag rapporteert.

Discussie en Conclusie

In dit onderzoek is er gekeken naar de invloed van opvoedingsgedrag van ouders op externaliserend gedrag van het kind. Hierbij zijn vier opvoedingsgedragingen onderscheiden, disclosure, autoritair, autoritatief en steunend opvoedingsgedrag. Van deze opvoedings-gedragingen is de invloed bekeken op delinquentie, agressiviteit en externaliserend gedrag.

Allereerst is er gekeken naar de invloed van disclosure op agressief, delinquent en externaliserend gedrag bij het kind. Uit de resultaten komt naar voren dat disclosure tegenover moeder, zoals verwacht, een negatief effect heeft op agressie, delinquentie en externaliserend gedrag. Disclosure tegenover vader laat geen effect zien. Een verklaring voor het verschil tussen vader en moeder kan zijn, dat moeders meer tijd doorbrengen met de kinderen dan vaders (Phares, Fields & Kamboukos, 2009). Hierdoor is de moeder dus meer beschikbaar voor het kind en komt het kind waarschijnlijk eerder naar moeder toe voor een gesprek. Moeders voelen zich ook meer verantwoordelijk voor de activiteiten van adolescenten (Phares et al., 2009) en willen daardoor misschien ook meer weten van wat het kind doet buiten de supervisie van de ouders. Aan de andere kant kan het ook zijn, dat kinderen evenveel vertellen aan beiden ouders, maar dat een gesprek met moeder een groter effect heeft. Bijvoorbeeld door een verschil in communicatie tussen mannen en vrouwen.

Vervolgens is onderzocht wat de invloed is van autoritatief opvoedingsgedrag op agressief, delinquent en externaliserend gedrag bij het kind. Uit de resultaten kan worden geconcludeerd dat autoritatief opvoedgedrag van vader en moeder, tegen de verwachting in, geen significant effect heeft op de verschillende probleemgedragingen van het kind. Hoewel dit resultaat onverwacht is, zijn er in de literatuur studies die ditzelfde resultaat hebben gevonden (Eichelsheim et al., 2010; Zhou et al., 2008). Een verklaring voor de afwezigheid van een relatie tussen autoritatief opvoeden en agressie, delinquentie en externaliserende problemen zou kunnen zijn dat autonomie op deze relatief jonge leeftijd nog minder aan de orde is. Eichelsheim en collega's (2010) suggereren bijvoorbeeld, dat er sprake kan zijn van een effect van leeftijd. Hierbij is autonomie, een onderdeel van autoritatief opvoedingsgedrag, wel een significante voorspeller van externaliserende problemen bij oudere adolescenten, maar niet bij jongere adolescenten. Ook uit ander onderzoek komt naar voren dat autonomie met toenemende leeftijd een belangrijkere voorspeller wordt van probleemgedrag (Scholte, Van Lieshout, & Van Aken, 2001). Verder onderzoek is nodig om bewijs te vinden voor deze suggestie.

Tevens is er onderzocht wat de invloed is van autoritair opvoedingsgedrag op agressief, delinquent en externaliserend gedrag bij het kind. Het verwachte negatieve effect van autoritair opvoedingsgedrag op agressief, delinquent en externaliserend gedrag bij het kind is deels bevestigd. Voor vader geldt dat er een positief effect wordt gemeten voor zowel agressief gedrag als voor externaliserend gedrag. Voor moeder is echter geen effect gemeten. Uit voorgaand onderzoek is naar voren gekomen dat vaders vaker autoritair opvoedingsgedrag laten zien dan moeders. Vaders hebben de neiging om een meer

gezaghebbende positie in te nemen in het gezin dan moeders (McKinney & Rank, 2008). Wanneer een gezaghebbende positie wordt ingenomen door ouders moet het kind luisteren en precies doen wat gezegd wordt. Hierdoor heeft het kind minder kans om verschillende manieren van handelen uit te proberen. Dit zorgt ervoor dat het kind minder goede coping strategieën ontwikkelt, wat kan leiden tot het vertonen van agressie (Losoya, Eisenberg, & Fabes, 1998). Wat betreft autoritair opvoedingsgedrag kan nog opgemerkt worden dat autoritair opvoedingsgedrag niet de enige voorspeller is van delinquent en agressief gedrag bij kinderen (Chan, 2010). Op basis van diverse onderzoeken kan gezegd worden dat autoritair opvoedingsgedrag juist een resultaat is van delinquent gedrag bij kinderen (Ge, Conger, Cadoret, Neiderhiser, Yates, Troughton et al., 1996; Lengua & Kozacs, 2003; Pettit, Laird, Dodge, Bates, & Criss, 2001). Hieruit blijkt dat de oorzaak en het gevolg nog niet duidelijk is.

Als laatste is gekeken naar de invloed van een steunende opvoeding op agressief, delinquent en externaliserend gedrag bij het kind. Uit de resultaten blijkt dat een steunende opvoeding van vader geen effect heeft op agressief, delinquent en externaliserend gedrag. Ook blijkt dat een steunende opvoeding van moeder geen effect heeft op delinquent gedrag. Een steunende opvoeding van moeder heeft, tegen de verwachtingen in, een positief effect op agressief en externaliserend gedrag. Een verklaring voor het verschil tussen vader en moeder kan zijn dat een kind meer steun van moeder krijgt, omdat het kind moeder vaker ziet of spreekt. Verder zou het kunnen dat de steun van ouders zorgt voor een hoger zelfvertrouwen. Doordat het kind zeker van zichzelf is, is het ook zekerder in het vertonen van agressief en externaliserend gedrag. Daarnaast kan het zijn dat het kind in alle gedragingen gesteund wordt door moeder en dus ook wanneer het kind externaliserend gedrag vertoont.

Bij het onderzoek kunnen een aantal kanttekeningen worden geplaatst Allereerst kan gesteld worden dat er een ethisch correcte procedure is gebruikt bij de dataverzameling. Er is eerst toestemming gevraagd aan de school om de leerlingen in het onderzoek te laten participeren, vervolgens is aan de ouders toestemming gevraagd en tenslotte is ook het kind zelf om medewerking gevraagd. Een beperking van het onderzoek is dat er alleen gebruik is gemaakt van zelfrapportage door het kind. Er zou een vollediger beeld ontstaan wanneer ook andere informanten, zoals de ouders, deel zouden nemen aan het onderzoek. Aan de andere kant blijkt juist dat de perceptie van adolescenten op opvoedingsgedrag de sterkste voorspeller voor hun gedrag is (Glasgow, Dornbusch, Troyer, Steinberg & Ritter, 1997). Zeker in dit geval waarbij het gaat om delinquentie, lijkt het zeer aannemelijk dat kinderen een realistischer beeld kunnen geven dan de ouders, omdat kinderen dit soort gedrag vaak voor de ouders geheim houden. Een probleem dat hiermee verband houdt is dat de kinderen

door sociale wenselijkheid minder probleemgedrag hebben gerapporteerd dan in werkelijkheid wordt vertoond. Hierbij kan wel worden opgemerkt dat de kinderen verteld is dat de vragenlijst anoniem is. Hierdoor zou de sociale wenselijkheid een minder grote rol moeten spelen. Een positief punt van het onderzoek is dan ook dat dataverzameling door middel van vragenlijsten de minst belastende methode is voor het kind. Het invullen van een vragenlijst is niet tijdrovend en geeft kinderen de gelegenheid om anoniem te blijven.

Een beperking van het onderzoek is dat de schaal delinquentie niet betrouwbaar is. Dit kan een verklaring zijn voor de niet significante resultaten met betrekking tot deze schaal. Alleen disclosure tegenover moeder heeft een negatief effect op delinquentie. Het kan zijn dat dit een sterk effect is, waardoor er toch een significant resultaat is. Een ander nadeel aan het huidige onderzoek is dat de steekproef voornamelijk bestaat uit Nederlandse kinderen. Er kan niks gezegd worden over etnische verschillen, omdat de groepen niet goed met elkaar te vergelijken zijn. De resultaten zijn beter generaliseerbaar als de verschillende etniciteiten beter overeenkomen met die van de Nederlandse bevolking. Tevens is een beperking dat van de leerlingen van middelbare scholen, 51% op het vwo zit. De generaliseerbaarheid is groter wanneer er meer kinderen met een lager opleidingsniveau worden onderzocht. Kinderen die lager opgeleid zijn, vertonen over het algemeen meer delinquent gedrag (Weijters, Scheepers & Gerris, 2007).

Een positief punt is dat er in dit onderzoek gekeken is naar adolescenten van 11 tot 14 jaar. In voorgaande onderzoeken is er voornamelijk gekeken naar oudere adolescenten. Tevens is een sterk punt dat er onderscheid gemaakt is tussen opvoedingsgedrag van vader en van moeder. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat er een verschil is in effect van opvoedingsgedrag tussen vader en moeder. Het is daarom goed om in vervolgonderzoek onderscheid te maken tussen vader en moeder. Verder kan worden gesteld dat er niet alleen naar externaliserende problemen in het algemeen is gekeken, maar dat er ook is gekeken naar de effecten op delinquent en agressief gedrag afzonderlijk. In eerdere onderzoeken is vooral weinig aandacht besteed aan de effecten op agressie. Door onderscheid te maken tussen deze gedragingen wordt een gedetailleerder beeld verkregen van de relatie tussen opvoedingsgedragingen en delinquent en agressief gedrag van het kind.

Aangezien het huidige onderzoek correlationeel van aard is, is het belangrijk dat er in vervolgonderzoek een longitudinaal design wordt gebruikt. Zo kan worden onderzocht of opvoedingsgedrag het externaliserende gedrag bij adolescenten veroorzaakt of dat de relatie anders ligt. Hiermee wordt ook een beeld verkregen over hoe het opvoedingsgedrag bij ouders en het probleemgedrag bij adolescenten zich ontwikkelt gedurende de tijd. Daarnaast kan in

vervolgonderzoek het verschil tussen jongens en meisjes in kaart worden gebracht. Het opvoedingsgedrag van ouders kan een ander effect hebben op een jongen dan op een meisje. Tevens is er een verschil in de manier waarop jongens en meisjes het opvoedingsgedrag van ouders beoordelen. Jongens beschouwen moeders vaker als overbeschermend en bemoeizuchtig terwijl meisjes moeders vaker als ondersteunend ervaren (McKinney & Rank, 2008).

Samenvattend kan gezegd worden dat er een effect is van opvoedingsgedrag op externaliserend gedrag. Hierbij zijn er verschillen gevonden in effect van opvoedingsgedrag tussen vader en moeder. Tevens is het effect van deze gedragingen verschillend voor agressief en delinquent gedrag. In vervolgonderzoek is het daarom belangrijk om zowel onderscheid te maken tussen vader en moeder als tussen de verschillende externaliserende problemen, zodat hiervan een zo volledig mogelijk beeld ontstaat. Kinderen die een verhoogd risico hebben op probleemgedrag kunnen hierdoor in de toekomst wellicht nog beter geholpen worden.

Literatuurlijst

Abdi, M., Jalali, A., & Mirmehdy, R. (2010). An investigation and comparison of personality traits and the study of parenting rearing of 12-18 delinquency and non-delinquency youth. *Procedia: Social and Behavioral Sciences, 5,* 2089-2092. doi:10.1016/j.sbspro .2010.07.418

Achenbach, T. M. (1991). *Manual for the Youth Self-Report and 1991 Profile.* Burlington: University of Vermont, Department of Psychiatry.

Aunola, K., & Nurmi, J. E. (2005). The role of parenting styles in children's problem behavior. *Child Development, 76,* 1144-1159. doi:10.1111/j.1467-8624.2005.00840 .x-i1

Baker, B. L., & Heller, T. L. (1996). Preschool children with externalizing behaviors: Experience of fathers and mothers. *Journal of Abnormal Child Psychology, 24,* 513 -532. doi:10.1007/BF01441572

Barnes, G. M., Hoffman, J. H., Welte, J. H., Farell, M. P., & Dintcheff, B. A. (2006). Effects of parental monitoring and peer deviance on substance use and delinquency. *Journal of Marriage and Family, 68,* 1084-1104. doi:10.1111/j.1741-3737.2006.00315.x

Bean, R. A., Barber, B. K., & Crane, D. R. (2006). Parental support, behavioral control, and psychological control among African American youth: The relationships to academic grades, delinquency, and depression. *Journal of Family Issues, 27,* 1335-1355. doi:10 .1177/0192513X06289649

Brown, B. B., Mounts, N., Lamborn, S. D., & Steinberg, L. (1993). Parenting practices and peer group affiliation in adolesence. *Child Development, 64,* 467-482. doi: 10.1111/1467-8624.ep9306035474

Chan, S. M. (2010). Aggressive behavior in early elementary school children: Relations to authoritarian parenting, children's negative emotionality and coping strategies. *Early Child Development and Care, 180,* 1253-1269. doi:10.1080/03004430902981447

Chang, L., Schwartz, D., Dodge, K. A., & McBride-Chang, C. (2003). Harsh parenting in relation to child emotion regulation and aggression. *Journal of Family Psychology, 17,* 598-696. doi:10.1037/0893-3200.17.4.598

Chen, X., Liu, M., Li, B., Cen, G., Chen, H., & Wang, L. (2000). Maternal authoritative and authoritarian attitudes and mother–child interactions and relationships in urban China. *International Journal of Behavioral Development, 24,* 119-126. doi:10.1080 /016502500383557

Cotan. (2009). *Beoordelingssysteem voor de kwaliteit van tests.* Commissie

Testaangelegenheden Nederland van het Nederlands Instituut van Psychologen/NIP. Verkregen via: http://www.psynip.nl/website/wat-doet-het-nip/tests/cotan/publicaties/publicaties-van-de-cotan

Darling, N., & Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin, 113,* 487-496. doi:10.1037//0033-2909.113.3.487

Deater-Deckard, K., & Dodge, K. A. (1997). Externalizing behavior problems and discipline revisited: Nonlinear effects and variation by culture, context, and gender. *Psychological Inquiry, 8,* 161-175. doi:10.1207/s15327965pli0803_1

Driscoll, A. K., Russell, S. T., & Crockett, L. J. (2008). Parenting styles and youth well-being across immigrant generations. *Journal of Family Issues, 29,* 185-209. doi:10.1177/0192513X07307843

Eaton, N. R., Krueger, R. F., Johnson, W., McGue, M., & Iacono, W. G. (2009). Parental monitoring, personality, and delinquency: Further support for a reconceptualization of monitoring. *Journal of Research in Personality, 43,* 49-59. doi:10.1016/j.jrp.2008.10.006

Eichelsheim, V. I., Buist, K. L., Deković, M., Wissink, I. B., Frijns, T., Van Lier, P. A. C., … Meeus, W. H. J. (2010). Associations among the parent–adolescent relationship, aggression and delinquency in different ethnic groups: A replication across two Dutch samples. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology, 45,* 293-300. doi:10.1007/s00127-009-0071-z

Eisenberg, N., Chang, L., Ma, Y., & Huang, X. (2009). Relations of parenting style to Chinese children's effortful control, ego resilience, and maladjustment. *Development and Psychopathology, 21,* 455-477. doi:10.1017/S095457940900025X

Fletcher, A. C., Steinberg, L., & Williams-Wheeler, M. (2004). Parental influences on adolescent problem behavior: Revisiting Stattin and Kerr. *Child Development, 75,* 781-796. doi:10.1111/j.1467-8624.2004.00706.x

Gaertner, A. E., Rathert, J. L., Fite, P. J., Vitulano, M., Wynn, P. T., & Harber, J. (2010). Sources of parental knowledge as moderators of the relation between parental psychological control and relational and physical/verbal aggression. *Journal of Child and Family Studies, 19,* 607-616. doi:10.1007/s10826-009-9345-z

Galambos, N. L., Barker, E. T., & Almeida, D. M. (2003). Parents do matter: Trajectories of change in externalizing and internalizing problems in early adolescence. *Child Development, 74,* 578-594. doi:10.1111/1467-8624.7402017

Ge, X., Conger, R., Cadoret, R., Neiderhiser, J., Yates, W., Troughton, E., & Stewart, M. A. (1996). The developmental interface between nature and nurture: A mutual influence model of child antisocial behavior and parent behavior. *Developmental Psychology, 32*, 574-589. doi:10.1037//0012-1649.32.4.574

Glasgow, K. L., Dornbusch, S. M., Troyer, L., Steinberg, L., & Ritter, P. L. (1997). Parenting styles, adolescents' attributions, and educational outcomes in nine heterogeneous high schools. *Child Development, 68*, 507-529. doi:10.1111/j.1467-8624.1997.tb01955.x

Gorman-Smith, D., Tolan, P. H., Loeber, R., & Henry, D. B. (1998). Relation of family problems to patterns of delinquent involvement among urban youth. *Journal of Abnormal Child Psychology, 26,* 319-333. doi:10.1023/A:1021995621302

Gray, M. R., & Steinberg, L. (1999). Unpacking authoritative parenting: Reassessing a multidimensional construct. *Journal of Marriage and the Family, 61*, 574-587. doi: 10.2307/353561

Hoeve, M., Blokland, A., Dubas, J. S., Loeber, R., Gerris, J. R. H., & Van der Laan, P. H. (2008). Trajectories of delinquency and parenting styles. *Journal of Abnormal Child Psychology, 36,* 223-235. doi:10.1007/s10802-007-9172-x

Hoeve, M., Dubas, J. S., Eichelsheim, V. I., Laan, P. H., Smeenk, W., & Gerris, J. R. M. (2009). The relationship between parenting and delinquency: A meta-analysis. *Journal of Abnormal Child Psychology, 37,* 749-775. doi:10.1007/s10802-009-9310-8

Juang, L. P., & Silbereisen, R. K. (1999). Supportive parenting and adolescent adjustment across time in former East and West Germany. *Journal of Adolescence, 22,* 719-736. doi:719-736, 10.1007/s10802-007-9172-x.

Keijsers, L., Branje, S. J. T., VanderValk, I. E., & Meeus, W. (2010). Reciprocal effects between parental solicitation, parental control, adolescent disclosure, and adolescent delinquency. *Journal of Research on Adolescence, 20,* 88-113. doi:10.1111/j.1532 -7795.2009.00631.x

Keijsers, L., Frijns, T., Branje, S. J. T., & Meeus, W. (2009). Developmental links of adolescent disclosure, parental solicitation, and control with delinquency: Moderation by parental support. *Developmental Psychology, 45,* 1314-1327. doi:10.1037 /a0016693

Kerr, M., & Stattin, H. (2000). What parents know, how they know it, and several forms of adolescent adjustment: Further support for a reinterpretation of monitoring. *Developmental Psychology, 36,* 366–380. doi:10.1037//0012-1649.36.3.366

Kerr, M., Stattin, H., & Burk, W. J. (2010). A reinterpretation of parental monitoring in longitudinal perspective. *Journal of Research on Adolescence, 20,* 39-64. doi: 10.1111/j.1532-7795.2009.00623.x

Lahey, B. B., Van Hulle, C. A., D'Onofrio, B. M., Rodgers, J. L., & Waldman, I. D. (2008). Is parental knowledge of their adolescent offspring's whereabouts and peer associations spuriously associated with offspring delinquency? *Journal of Abnormal Child Psychology, 36,* 807-823. doi:10.1007/s10802-008-9214-z

Laird, R. D., Pettit, G. S., Bates, J. E., & Dodge, K. A. (2003). Parents' monitoring-relevant knowledge and adolescents' delinquent behavior: Evidence of correlated developmental changes and reciprocal influences. *Child Development, 74,* 752-768. doi:10.1111/1467-8624.00566

Lengua, L. J., & Kovacs, E. A. (2005). Bidirectional associations between temperament and parenting and the prediction of adjustment problems in middle childhood. *Journal of Applied Developmental Psychology, 26,* 21–38. doi:10.1016/j.appdev.2004.10.001

Loeber, R., & Farrington, D. P. (2000). Young children who commit crime: Epidemiology, developmental origins, risk factors, early interventions, and policy implications. *Developmental and Psychopathology, 12,* 737-762. doi:10.1017/S0954579400004107

Maccoby, E. E., & Martin, J. A. (1983). Socialization in the context of the family: Parent-child interaction. In P. H. Mussen (Ed.), *Handbook of child psychology. Vol. 4: Socialization, personality and social development* (pp. 1–101). New York: Wiley.

Mazefsky, C. A., & Farrel, A. D. (2005). The role of witnessing violence, peer provocation, family support, and parenting practices in the aggressive behavior of rural adolescent. *Journal of Child and Family Studies, 14,* 71-85. doi:10.1007/s10826-005-1115-y

McKinney, C., & Renk, K. (2008). Differential parenting between mothers and fathers: implications for late adolescents. *Journal of Family Issues, 29,* 806-827. doi: 10.1177/0192513X07311222

Meeus, W., Branje, S., & Overbeek, G. J. (2004). Parents and partners in crime: A six-year longitudinal study on changes in supportive relationships and delinquency in adolescence and young adulthood. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 45,* 1288-1298. doi:10.1111/j.1469-7610.2004.00312.x.

Pettit, G. S., Laird, R. D., Dodge, K. A., Bates, J. E., & Criss, M. M. (2001). Antecedents and behavior-problem outcomes of parental monitoring and psychological control in early adolescence. *Child Development, 72,* 583-598. doi:10.1111/1467-8624.00298

Pettit, G. S., & Lollis, S. (1997). Introduction to special issue: Reciprocity and bidirectionality in parent–child relationships: New approaches to the study of enduring issues. *Journal of Social and Personal Relationships, 14,* 435-440. doi:10.1177/0265407597144001

Phares, V., Fields, S., & Kamboukos, D. (2009). Fathers' and mothers' involvement with their adolescents. *Journal of Child and Family Studies, 18,* 1-9. doi:10.1007/s10826-008-9200-7

Piko, B. F., Fitzpatrick, K. M., & Wright, D. R. (2005). A risk and protective factors framework for understanding youth's externalizing problem behavior in two different cultural settings. *European Child and Adolescent Psychiatry, 14,* 95-103. doi: 10.1007/s00787-005-0437-z

Prinzie, P., Van der Sluis, C. M., De Haan, A. D., & Deković, M. (2010). The mediational role of parenting on the longitudinal relation between child personality and externalizing behavior. *Journal of Personality, 78,* 1301-1324. doi:10.1111/j.1467 -6494.2010 .00651.x

Rankin Williams, L., Degnan, K. A., Perez-Edgar, K. E., Henderson, H. A., Rubin, K. H., Pine, D. S., ... Fox, N. A. (2009). Impact of behavioral inhibition and parenting style on internalizing and externalizing problems from early childhood through adolescence. *Journal of Abnormal Child Psychology, 37,* 1063-1075. doi:10.1007/s10802-009 -9331-3

Reitz, E., Deković, M., & Meijer, A. M. (2006). Relations between parenting and externalizing and internalizing problem behaviour in early adolescence: Child behaviour as moderator and predictor. *Journal of Adolescence, 29,* 419-436. doi:10 .1016/j.adolescence.2005.08.003

Rohner, R. P. (2004). The parental 'acceptance-rejection syndrome': Universal correlates of perceived rejection. *American Psychologist, 59,* 830-840. doi:10.1177 /1069397105284394

Scholte, R. H. J., van Lieshout, C. F. M., van Aken, M. A. G. (2001). Perceived relational support in adolescence: Dimensions, configurations, and adolescent adjustment. *Journal of Research on Adolescence, 11,* 71–94. doi:10.1111/1532-7795.00004

Sharma, V., & Sandhu, G. K. (2006). A community study of association between parenting dimensions and externalizing behaviors. *Journal of Indian Association for Child and Adolescent Mental Health, 2,* 48-58. Verkregen via: http://www.jiacam.org/

Simons, R. L., Johnson, C., & Conger, R. D. (1994). Harsh corporal punishment versus

quality of parental involvement as an explanation of adolescent maladjustment. *Journal of Marriage and the Family, 56,* 591-607. doi:10.2307/352870

Smetana, J. G., Crean, H. F., & Daddis, C. (2002). Family processes and problem behaviors in middle-class African American adolescents. *Journal of Research on Adolescence, 12,* 275-304. doi:10.1111/1532-7795.00034

Soenens, B., Vansteenkiste, M., Luyckx, K., & Goossens, L. (2006). Parenting and adolescent problem behavior: An integrated model with adolescent self-disclosure and perceived parental knowledge as intervening variables. *Developmental Psychology, 42,* 305–318. doi:10.1037/0012-1649.42.2.305

Stattin, H., & Kerr, M. (2000). Parental monitoring: A reinterpretation. *Child Development, 71,* 1072–1085. doi:10.1111/1467-8624.00210

Steinberg, L. (2001). We know some things: Parent-adolescent relationships in retrospect and prospect. *Journal of Research on Adolescence, 11,* 1-19. doi:10.1111/1532-7795 .00001

Steinberg, L., Blatt-Eisengart, I., & Cauffman, E. (2006). Patterns of competence and adjustment among adolescents from authoritative, authoritarian, indulgent, and neglectful homes: A replication in a sample of serious juvenile offenders. *Journal of Research on Adolescence, 16,* 47-58. doi:10.1111/j.1532-7795.2006.00119.x

Suldo, S. M., & Huebner, E. S. (2004). The role of life satisfaction in the relationship between authoritative parenting dimensions and adolescent problem behavior. *Social Indicators Research, 66,* 165-195. doi:10.1023/B:SOCI.0000007498.62080.1e

Thompson, A., Hollis, C., & Richards, D. (2003). Authoritarian parenting attitudes as a risk for conduct problems. Results from a British national cohort study. *European Child & Adolescent Psychiatry, 12,* 84-91. doi:10.1007/s00787-003-0324-4

Verhulst, F. C., & Van der Ende, J. (1992). Agreement between parents' and adolescents' self-reports of problem behavior. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 33,* 1011-1023. doi: 10.1111/1469-7610.ep11425128

Vieno, A., Nation, M., Pastor, M., & Santinello, M. (2009). Parenting and antisocial behavior: A model of the relationship between adolescent self-disclosure, parental closeness, parental control, and adolescent antisocial behavior. *Developmental Psychology, 45,* 1509-1519. doi:10.1037/a0016929

Weijters, G., Scheepers, P., & Gerris, J. (2007). Distinguishing the city, neighbourhood and individual level in the explanation of youth delinquency: A multilevel approach. *European Journal of Criminology, 4,* 87-108. doi: 10.1177/1477370807071731

Wissink, I. B., Deković, M., & Meijer, A. M. (2006). Parenting behavior, quality of the parent-adolescent relationship, and adolescent functioning in four ethnic groups. *The Journal of Early Adolescence*, *26*, 133-159. doi:10.1177/0272431605285718

Wright, J. P., & Cullen, F. T. (2001). Parental efficacy and delinquent behaviour: Do control and support matter? *Criminology, 39,* 677-705. doi:10.1111/j.1745-9125.2001.tb00937.x

Zhou, Q., Wang, Y., Deng, X., Eisenberg, N., Wolchik, S. A., & Tein, J. (2008). Relations of parenting and temperament to Chinese children's experience of negative life events, coping efficacy, and externalizing problems. *Child Development, 79,* 493-513. doi:10.1111/j.1467-8624.2008.01139.x